

ANGLICKÁ KAMPAN V PALESTINĚ

K AŽDÁ depeše, vypravující o postupu kampaně anglického vojska v Palestině, přivádí na mysl známá jména z historie svaté země a to přirozeně zvyšuje náš zájem o tyto operace, prováděné na půdě, na které stála kolébka křesťanství. Při čtení těchto zpráv rychle snažíme se vybrati z přehledu zapomenutých vědomostí všechno, co nás kdysi poutalo nádechem romantičnosti. Přicházejí na řadu známých jmen, na osady a města, která známe z historie Ježíše Krista a jeho apoštolů, z historie křížáckých válek a z tragédie židovského národa, který rozprášen byl do všech stran světa, když vyrývána byla mu vlast nepřítelům.

Anglická vojska, jak oznámily zprávy v posledních dnech, dosle, nalézají se jenom dvanáct mil od Jerusalema, města, opředěného bohatou historií, plnou legend a bájí. Nové kapitoly jsou připisovány k pestré historii Palestiny, kterou nazýváme svatou zemí. Je přirozeno, že při čtení těchto nových kapitol není možno se ubrániti vzpomínce na historii dřívější, která jest tak pestrou a zajímavou. Každý pahorek, každá studna v poušti, každá chata a téměř každý kámen má tu svou historii, která je s ohledem na její význam pro křesťanský svět více známa, než historie kterékoli jiné země na světě.

Proslulá věž Davida krále a štíhlé jako prsty k nebi vytyčené minarety městy Omarovy nalézají se v dohledu anglických vojsk, jejich postup směrem severním zdá se býti nezděratelným. Ze zpráv dosud došlých nedá se souditi, jaký druh zápasu sveden bude o Jerusalem, ale tolik je jisto, že dobytí jeho anglickým vojskem bude vysoce zajímavou a důležitou událostí v dějinách přítomné války. Obyvatelé Jerusalema slyší již líbivě anglických děl. Historické stavby v Jerusaleme otřásnají se již v dunění, jež ozývá se z dálek a pronášejí se již věšty, že v Jerusaleme letos po mnoha stáletích poprvé slaviti budou se křesťanské vánoce.

Ze starožitné země Egyptské přišli vojáci, aby osvobodili svaté město z tureckého jha. Šli po starožitných cestách, dobře známých nám z historie, po kterých postupovali Filištínci, po kterých ubíraly se karavány Abrahama, Jakuba a Josefa a jež castokrátě pokropeny byly krví vojsk různých národů, která zápasila o svrchovanost v této zemi.

Ať jakkoliv strategové budou snažiti se odstraniti příčiny zaklesnutí bojů na západní frontě a ať jakékoliv obavy budou jevití o situaci v Itálii, oči náboženského světa, ať křesťanského, židovského anebo mohamedánského, upírájí se budou k Jerusalemu, posvátnému městu křesťanů, židů i moslemů. Srdce lidské neradloucí se s elegií. A Jerusalem je takovou elegií a ať už srdce naše zůstalo v jakémkoliv poměru k náboženským naukám a k náboženské historii, nepřestane se zabývat osudy města, které bylo kolébkou velkého učení, jež bylo tak silné, že změnilo dovedlo tvářnost světa. Jerusalem zasáhl hluboko do dějin světových a zápas, který byly oň svedeny, tvoří nejzajímavější kapitoly lidské historie.

Dobyl města David král, Ježíš, Nabuchodonozor, Pompejus, Parthové, Herodes Velký, Titus, Julius Severus, Omar, Bohumil z Bouillonu, Saladin, sultán Selim, Ibrahim pašá. A snad po každém dobytí, po každé změně pánů, byl rozhourán a rozmeten, tak že často nezbýval kámen na kameni. A opětné město povznoslo se ku své slávě jakoby historií určeno bylo za nezměnitelné a nezmarné. A tolik je jisto, že — bude-li poškozeno díly anglických vojsk — bude znovu vybudováno. Kolika legendami opředěno je toto město. Křesťan, žid i mohamedán při vyslovení jeho jména vyvolává celou řadu tradic a nejkrásnějších stránek poesie svého náboženství. Jerusalem je město relikvií. — Okolnost tato nepochybně padati bude značně na váhu při jeho do-

bývání anglickým vojskem. Bude se přihlížeti k tomu, aby nebylo poškozeno více, než bude nutno, ačkoliv jeví se obavy, že Turci je vyplní a způsobí jeho zkázu dříve, než dovolí anglickým vojskům je opakovati.

Gaza, Askalon, Beersheba, Hebron a celá řada jiných známých míst svaté země nalézá se v moči anglického vojska a jenom málo schází, aby anglická vojska neocitla se v Betléme, kde zrodil se král králů. Každé město, před kterým dělá anglických vojsk již hlíněla, opleteno je posvátnými tradicemi. Při dobytí Gazy bylo nutno vzpomínati Absolona a při dobytí Askalonu nebylo možno nezpomínati na smutek Davida krále nad smrtí Saula. Ze studni v okolí Beersheba napájela se stáda Abrahamova. Město toto vyvolává pak vzpomínky na Hagar a Ismaele, zajímavé postavy židovské historie.

Do Hebronu přišli zvedové Mojžíšovi, kteří hledali zaslíbenou zemi. V Hebronu David jmenován byl králem nejdříve jenom Judea a později i Israele. V městě tomto Absoloh spřádal svoje nezdařené spiknutí za účelem zmočení se trůnu Davidova. Často měnilo své pány toto město v historii. Křížáci nějakou dobu měli je ve své moci a později přišel Saladin, narozený v městě Tekrit v Mesopotamii, které nedávno také dobyto bylo anglickými vojsky, a byl nahradil tu kříž púlměsícem. Hebron považováno je mohamedány za jedno ze čtyř posvátných měst; dalšími třemi jsou Mekka, Medina a Jerusalem.

A několik mil za Hebronem, v Betléme, David byl narozen a po úpatích Judských hor toulal se jako chlapec. A nedaleko Gath, jež nalézá se také na přítomné anglické linii, David utkal se s Goliášem, jenž byl z plemene obrů a který měl čtyři syny v tomto městě, kteří pak stali se Davidovými otroky.

Hebron je dnes městem asi o 22-000 obyvatelích, z nichž dvacet tisíc je mohamedánů a asi dva tisíce židů. Nalézá se asi dvacet mil od Jerusalema a je neobyčejně malebnou osadou, obklopenou kolem do kola pahorky.

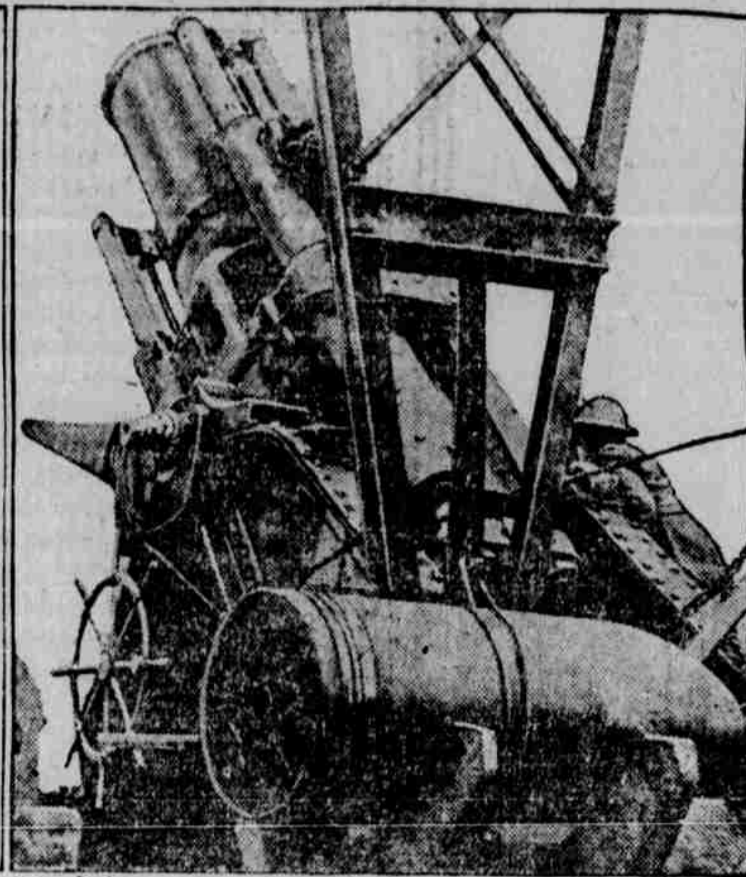
Zdá se, že anglická vojska mají cestu k Jerusalemu již otevřenou. Obložení města může býti oznámeno každou chvílí. Jerusalem je dnes dobře opevněným městem a není pochybností, že Turci postaví se tu na houževnatou obranu. Ale anglická vojska stejně jsou rozhodnuti zmočiti se města tohoto za každou cenu a nepochybně sentiment hráti bude důležitou úlohu jak v obraně tak i dobytí.

KREML—POSVÁTNÉ ÚZEMÍ RUSKÉ ŘÍŠE

BYLO to podivnou ironií osudu, když ondy vojáci nové ruské demokracie, vojenští kadeti, věrní Kerenskému, byli nuceni se pod tlakem bolševických vojsk uchýliti do Kremu v Moskvě, který po celá století byl sídlem ruského despotismu. A další zájem připojen byl k tomuto historickému místu oznámením, že Kerenský měl tu v úmyslu zřídití svoji vládu. Právděpodobně žádné jiné město nehrálo tak vřídělí úlohu v bouřlivé ruské politické historii jako Moskva a Kreml sám je "místem v městě."

Na místě, kde nalézá se nyní Kreml, původní Moskva byla založena Jurijem Dolgorukým, knížetem kyjevským, v roce 1147, ačkoliv mnozí historikové tvrdí, že stávala tu vesnice na pahorcích nad řekou Moskvou dlouho před Jurijem. A během jednoho století nové toto město počalo hráti důležitou roli ve válkách, jimiž byla zmítána po staletí ruská země. V roce 1238 Kreml — tehdy důležitá vojenská stanice knížectví Vladimírského — byl vyplněn a spálen Batou-Khanem. V r. 1293 opětně stal se předmětem nájezdu Tatarů, zničen, vypálen a jeho obyvatelstvo odvedeno do otroctví Khanem Nagajem. A od těch dob castokrátě došlo k jeho vyplnění

JEDEN Z HAIGOVÝCH PRONÁSLEDOVATELŮ NĚMOU

Na obrázku našem spatřujeme jednu z těžkých anglických houfnic, kterých se používá k zduření německých zákopů a obranných posic ve Flandrech. Pomocí těchto těžkých kusů anglická vojska dočtila celou řadu pozoruhodných vítězství.

a zničení, aby na jeho troskách budováno bylo město nové.

Kreml je téměř trojúhelníkovitého útvaru a obklopen je vysokou stěnou, míli a půl dlouhou, která stojí po celá staletí. Je to jedna z pěti částí Moskvy, kde zachovány byly doposud palisády. Na hradbách nalézá se osmnáct věží a prochází se pěti velkými branami.

Na počátku čtrnáctého století Ivan Danilovič z Vladimíru přijal titul velkoknížete moskevského a přestěhoval svoji vládu z Vladimíru do Moskvy. Od těch dob pak až do počátku osmnáctého století Moskva byla sídlem ruské říše a i když administrace přestěhována byla Petrem Velkým do Petrohradu, Kreml na nějakou dobu zůstal sídlem vlády.

Čas od času Kreml se zbytkem Moskvy stával se obětí plamenů. Poslední Moskva postřižena byla velkým požárem v roce 1812, kdy zaujala byla Napoleonem. Tento veliký požár, založený obyvatelstvem města, pak přinutil malého Korsikána, aby nastoupil katastrofální ústup z Ruska, na kterém většina jeho armády zahynula. Napoleonův hlavní stan byl v Kremlu, ale i sem zasáhly plameny a přinutily francouzského císaře, aby opustil město.

Po celá staletí ruští carové přijímali koruny "od Boha a vlasti" v Uspenskí katedrále na úpatí Kremu, kterážto nádherná stavba, opletená celou řadou legend, při řečích mezi bolševiky a vojenскими kadety byla zapálena. Neznámo, do jaké míry tentokrátě poškodil požár tuto pozoruhodnou stavitelskou památku, ale jakékoliv větší poškození bylo by nutno jenom litovati. V Archangelské katedrále pak nalézají se hrobky mnohých ruských carů až po Petra Velkého. V Kremlu nalézaly se drahocenné koruny četných carů, jejich korunovační roby, trůny a jiné historické kuriozity. V arsenálu kremlinském pak nalézají se pozoruhodné sbírky zbraní, získaných v různých bojích, které sváděl ruský národ se svými nepříteli, hlavně Tatarry a jinými kočovnými kmeny asijskými a Turky.

Kreml je skupinou některých

nejkrásnějších budov v Rusku. V hradbách Kremu je možno čísti stavitelskou historii ruského národa. Mezi stavbami se tu nalézají jedny z nejpozoruhodnějších je proslulá věž Ivana Hrozného, vysoká 322 stopy, která, jak bylo oznámeno, poškozena byla bolševickými děly.

Ve věži této nalézá se čtyřiatřicet zvonů a podle ní nalézá se "král zvonů," Car Kolokol, jenž má šedesát stop v okruhu a je devatenáct stop vysoký. Největší tento zvon světa po několik let se nalézal v zemi, do které zapadl, když dělníci snažili se jej zvednouti na věž. V roce 1832 zvednut byl na mramorový podstavce, kde nalézá se do dnešního dne. O velikonočních svátcích, které Rusové považují za největší svátky v roce, rozeznávají se najednou všechny zvony v Kremlu a tisíce pontníků před válkou každoročně přicházejí, aby slyšeli toto velkonoční zvonění a aby přítomni byli okázalým velkonočním bohoslužbám v chrámech v Kremlu.

Když před nedávnem bylo oznámeno, že ruská vláda má v úmyslu přestěhovati sídlo země do Kremu, přijata byla zpráva tato radostně v celém ruském národě. Kreml je náboženským střediskem Ruska a Moskva považována byla vždycky za kulturní středisko ruské země, která na Petrohrad nemohla si navyknouti pro jeho cizotu.

Kreml je plný relikvií na Ivana Hrozného a pod ním pak nalézá se celé budisté podzemních choděb a průchodů. Pověsti vyprávěly, že někde v těchto skryších nalézá se bohatá knihovna, kterou zde ukryl Ivan Hrozný, ale tato nebyla nalézána, když po ní bylo pátráno.

V roce 1905 citadela byla střediskem revolučních nepokojů a zde v únoru téhož roku zavražděn byl velkokníže Sergěj. A nyní tento střed Moskvy, kdysi bašta ruské autokracie, hraje opět roli v bouřích ruského národa.

PŘÍPAD FINSKA

FINSKO je nejposlednější zemí, jež vystoupila na jeviště současného světového dramatu. Ten-

to kus Skandinávie na pokračí Arktického okruhu, který po poslední čtvrt století zápasil, aby udržel si neodvislou existenci proti útlaku carského Ruska, snaží se využívatí zmatků v ruské říši, aby dočtil piné neodvislosti. Došli zprávy, že ruský guvernér byl sesazen a že finský námořník byl jmenován na jeho místo, zatím co finský parlament se shromáždil k právoplatnému usnášení se bez ruských členů. Pověsti, že Němci zmočili se Helsingforsu, kapitulu Finska, byly popřeny.

Jestliže Finsko dočtil svobody, pak bude to vítězství jednoho z nejhonzenějších zápasů za svobodu, jaký kdykoliv byl sveden. Bude to ale současně těžká rána pro Rusko, neboť tak odříznuto bude od spojení se západním světem, ježto Finsko je spojovacím článkem Ruska se severním Baltikem.

Finsko bylo částí Švédska, ale bylo dobyto Ruskem v roce 1809. Fínové bojovali chrabře a když jejich armáda byla zatlačena do severní části země, poškozovali Rusy značně vedením války v drobném. Revoluce ve Švédsku ale měla v důsledku přepuštění Finska ruskému caru Alexandru Prvnímu, který si Fíny usmířil zaručením jim autonomie. Finsko pak po posledních devadesát let bylo jednou z nejpokročilejších částí Ruska.

Ruští reakcionáři ale nepřetržitě pracovali pro větší spjetí Finska s ruskou říší a v roce 1899 se jim to podařilo. Tehdy ustanoven byl gubernátorem Finska Bobrikov, který nepřál smáhám Finů a porušil finskou armádu. Téhož roku pak vydán byl carský manifest, kterým vzata byla finskému parlamentu téměř všechna jeho právomoc a svrchovanost ve vnitřních otázkách. Fínové protestovali proti tomuto výnosu petičí, která obsahovala půl milionu podpisů, ve skutečnosti všechny podpisy dospělých osob ve Finsku. Podpisování této petice bylo jedním z nejskvělejších projevů lásky ku svobodě tohoto národa, neboť dobrovolní pracovníci na lýžích pronikli až do krajin Arktického pásma, aby každému Finu byla popřána příležitost svým podpisem protestovati proti násilí a za práva národa. Ale přes tento jednotný projev, výnos nebyl carem odvolán.

Bobrikov zastřelen byl mladým Finem Evženem Schaumanem, který po svém činu sám sprovodil se se světa. Nový gubernátor byl smířlivější. Finský lid dal na jeho souhlas s činem Schaumanovým prohlášením všeobecné stávkou. Tato stávka přinutila ruského cara k povolnosti a po odvolání jeho výnosu z roku 1899 nový parlament se shromáždil na základě všeobecného a rovného hlasovacího práva pro muže i ženy. Pětadvacet žen bylo zvoleno, aby zasedalo v tomto novém finském parlamentě a Finsko tak stalo se první zemí, která nejenom ženám poskytl hlasovací právo, ale i přisoudila jim místo v zákonodárném tělese.

Tato era svobody netrvala ale dlouho, poněvadž autokratické ruské živly nemohly sněsti takovou dávku autonomie pro Finsko. Stolypin stávil se proti takovému

rozsahu finské autonomie a profesor Miljukov na druhé straně ji obhajoval. V roce 1908 car opětně vzal finskému parlamentu svrchovanou zákonodárnou právomoc a nařídil, že všechny finské otázky mají býti předkládány před ruskou ministerskou radou. To bylo porušením finské konstituce a při rozehnání vyvolalo odpor finského národa, jehož mluvčí napadli ruskou vládu v zasedání parlamentu, čehož důsledkem bylo jeho rozpouštění.

Finsko po té zahájilo pasivní resistenci. V roce 1910 finský parlament připraven byl o zbytek své právomoci. Nová protestní petice byla poslána carem, ale neměla jiného výsledku než první. O sud Finska, jako mnohých jiných malých národností, závisí na výsledku války a na upřímnosti velkých mocností, z nichž téměř všechny prohlásily se pro práva malých národností jako jeden z cílů, za které bojují.

KUCHYNĚ STARÝCH ŘÍMANŮ

NAŠE hospodyně jsou právem hrdými, mají-li své kuchyně čisté, vkusné a dokonale zařízeny, ale již před mnoha stoletími dobře zařízené kuchyně náležely ku štěstí a chlubě žen. Kuchyně starých Římanů byly zařízeny daleko luxusněji než kuchyně moderní. Vykopávky v Pompeji dávají příležitost nahlédnouti do takových starořímských domácností a z těchto můžeme souditi, že zařízení kuchyní věnována byla náležitá péče. Když Pompeje zahrnuty byly lávou, nalézalo se římské eisařství na vrcholu své slávy a rozkvětu. Bohaté vrstvy římské zařizovaly si nádherné domovy a nelitovaly nákladu, jen aby učinily je co možno nejkrásnějšími. Staří Římané milovali umění a tomuto nechtěli se jenom obdivovati na veřejných místech, nýbrž i ve svých domovech. Domy svoje obklopovali zahradami a v těch chovali mnohá umělecká díla. Staří Římané dovedli žiti šťastněji a radostněji než dovedeme my. Římské kuchyně bohatých vrstev vypravují velmi nádherně. Nalezeny byly četné pekáče, hrnce a mísy, které překvapují svým uměleckým zhotovením. K výrobě kuchyňského náčiní užívalo se drahých kovů. Nalezeny byly pekáče s překrásnými stříbrnými ozdobami a hrnce se stříbrnými arabeskami. Nalezeny byly pekáče, na kterých najednou mohlo se péci čtrnáct vajec. Jak se zdá, staří Římané potrpěli si na pečivo, jež mělo formu různých zvířat, neboť nalezeny byly pekáče, ve kterých nalézaly se útvary raků a podobných věcí. Toiletní stoly římských dam byly opatřeny různými, překrásně upravenými potřebami toiletními, jako hrbeny ze slonové kosti, nádhernými jehlicemi a zlatými spunkami vlasů, voňavkami a různými kosmetickými prostředky. Také ochranné spinače špendlíky, které považovány byly za moderní vynález, možno nalézati na těchto stolech. Římanky neměly však žádných kartáčů a žádných zrcadel. Místo zrcadel užívaly vyleštěného stříbra nebo vyleštěných desk jiných bílých kovů. Nalezeno bylo také množství různých lékařských přístrojů, jež svědčí o tom, že staří Římané i v tomto ohledu byli značně pokročilí.

Zádné nesnáze od té doby. — "Váš lék," píše pí. Josefina Nesslová, 1118 Ragby ulice, Houston, Tex., v dopise Dr. Peter Fahrney & Sons. "učinil mně mnoho dobra. Měla jsem bolavou nohu, jež se otevřela každého léta. Před dvěma roky, když jsem dosud dlela v San Antonio, užívala jsem vaše Hoboko a nemám obtíže s nohou od té doby. Z bezúčinnosti vzala jsem si dvě láhve od vašeho místního jednatel zde. Hoboko ve stejné době zvýšilo moji chuť k jídlu. Mnohokrát vám děkuji." — Dra. Petra Hoboko, tento starý bylinský lék, není k dostání v lékárnách. Zvláštní jednatel dodávají ho lidem přímo z laboratoře vyrábětel, Dr. Peter Fahrney & Sons Co., 19-25 So. Hoyne ave., Chicago, Ill.—Advertisement

OCEÁNY BLÁTA NEZASTAVILY POSTUP ANGLIČANŮ VE FLANDRECH

Řeky bláta v místech, kde druhy nalézaly se cesty, nemohou zastaviti velkého postupu anglického vojska ve Flandrech. Anglická úřední fotografie kazuje, jaké obtíže je nutno překonávati anglickému vojsku na postupu v tomto pruhu Belgie.